

M Leren en Innoveren Hogeschool Edith Stein

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
27 en 28 november 2012*

 Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Colofon	6
Inleiding	7
1. Beoogde eindkwalificaties	9
2. Onderwijsleeromgeving.....	12
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	19
Bijlagen	23
Bijlage 1 Visitatiecommissie	24
Bijlage 2 Programma visitatie	28
Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens	29
Bijlage 4 Eindkwalificaties.....	30
Bijlage 5 Programmaoverzicht.....	31
Bijlage 6 Bestudeerde documenten.....	33
Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen.....	35

Samenvatting

Op 27 en 28 november 2012 is de M Leren en Innoveren van Hogeschool Edith Stein gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

Hogeschool Edith Stein wil een hoogwaardige innovatieve kennisinstelling zijn. Ze wil haar studenten gedegen onderwijs van hoog niveau in een inspirerende en waardevolle omgeving bieden. Studenten worden toegerust voor de beroepspraktijk en zijn in staat zich verder te ontwikkelen als professional. Daarnaast wil de hogeschool een bijdrage leveren aan de versterking van de innovatiekracht van scholen en instellingen, door als een open kenniscentrum te functioneren. De masteropleiding Leren en Innoveren is een eenjarige masteropleiding (60 EC). De deeltijdopleiding is bedoeld voor studenten die al enige tijd werkzaam zijn als leerkracht en leidt studenten op tot 'teacher leader'.

De doelstellingen

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties als **voldoende**. De opleiding heeft de landelijke SBL-competenties vertaald naar de eigen opleiding, in de vorm van zes eindkwalificaties. De eindkwalificaties zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau. Dit is mede gedaan aan de hand van de internationaal geaccepteerde Dublin Descriptoren. De opleiding heeft een goede relatie met het regionale werkveld. De commissie heeft waardering voor het concept van 'teacher leader', dat ook door het werkveld steeds meer op waarde wordt geschat.

De onderwijsleeromgeving

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving als **voldoende**. Het programma stelt studenten in staat de eindkwalificaties te bereiken. Het programma wordt gekenmerkt door de drie programmalijnen, waarbij zowel aandacht is voor leren en leeromgevingen, ontwerpen en onderzoeken als innoveren en veranderen. Middels deze programmalijnen wordt ook de samenhang in het programma bewaakt. Ook de nadruk op het ontwerponderzoek zorgt voor een doorlopende lijn in het programma. Studenten werken tijdens de opleiding in de eigen school, waardoor er sprake is van een goede afstemming tussen theorie en praktijk. Studenten voeren de opdrachten zoveel mogelijk uit op de eigen werkplek. De commissie is positief over het

niveau van de docenten. De docenten worden door studenten gewaardeerd om hun betrokkenheid en toegankelijkheid. Het programma is studeerbaar, al is het wel intensief. De commissie heeft waardering voor de uitgebreide intakeprocedure die de opleiding hanteert. Studenten worden begeleid door verschillende tutoren. De opleiding beschikt over adequate faciliteiten waaronder een uitgebreide mediatheek. De commissie heeft geconstateerd dat de organisatie van de opleiding het afgelopen jaar verbeterd is en dat de opleiding open staat voor feedback van studenten. De commissie constateert dat zowel het rendement als de instroom vrij laag zijn.

De toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als **voldoende**. De eindkwalificaties spelen een centrale rol bij de beoordelingen en evaluaties. Zij vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Uiteindelijk wordt het realiseren van de eindkwalificaties vastgesteld in het afstudeeronderzoek. De commissie heeft waardering voor het ontwerpgerichte onderzoek in het afstudeertraject, waarbij de interventie in de eigen school centraal staat. De eindresultaten laten zien dat studenten opgeleid worden tot 'teacher leaders', met inhoudelijk gezag. Dit is ook bevestigd door vertegenwoordigers van het beroepenveld met wie de commissie gesproken heeft. De visitatiecommissie vindt het positief dat de opleiding extra aandacht heeft besteed aan het vergroten van de toets-

deskundigheid van de examencommissie en docenten.

De visitatiecommissie heeft alle zestien afstudeerwerken bestudeerd. Deze laten het masterniveau zien en zijn daarbij ook praktisch relevant waardoor de visitatiecommissie overtuigd is dat het hbo-masterniveau voldoende geborgd is in de opleiding. Ten aanzien van de beoordeling en de omvang van de scripties heeft de commissie wel enkele aanbevelingen geformuleerd.

Aanbevelingen

Naast deze positieve bevindingen, plaatst de visitatiecommissie op enkele onderwerpen aanbevelingen voor verdere verbetering.

Het is de commissie opgevallen dat de opleiding veel goede contacten heeft met het werkveld. Het gaat hierbij echter vooral om contacten met individuele onderwijsinstellingen. De commissie raadt aan een geformaliseerde werkveldcommissie in te richten zodat het werkveld op een meer strategische manier bij de opleiding betrokken kan worden.

De commissie is van mening dat aantal verbeterpunten in het programma gewenst is. Zo pleit de com-

missie voor meer aandacht in de opleiding voor het innovatieproces, digitalisering en internationalisering. Verder is de commissie van mening dat meer innovatieve werkvormen toegepast zouden kunnen worden, juist in deze opleiding.

De commissie is van mening dat de opleiding deze eindkwalificatie meer expliciet kan toetsen. Hetzelfde geldt voor de eindkwalificaties gericht op samenwerken. De commissie raadt in dit kader de opleiding aan het position paper wat meer te gebruiken als portfolio en studenten zelf bewijsstukken te laten aanleveren waarmee ze kunnen laten zien dat ze de verschillende eindkwalificaties hebben bereikt.

De commissie is van mening dat gezien het belang dat de opleiding hecht aan het proces dat studenten tijdens het afstudeeronderzoek doorlopen, dit proces ook onderdeel zou moeten zijn van het beoordelingsformulier. Daarnaast vindt de commissie dat de tweede beoordelaar niet op de hoogte zou moeten zijn van het oordeel van de eerste beoordelaar. Dat beïnvloedt de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar.

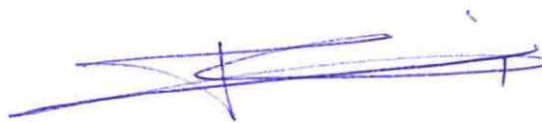
Tenslotte meent de commissie dat de afstudeerscripties korter, bondiger en communicatief sterker kunnen worden.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de M Leren en Innoveren van Hogeschool Edith Stein.

Namens de voltallige visitatiecommissie,
Utrecht, januari 2013

Ir René S. Kloosterman
Voorzitter

Drs T. Busing
Secretaris

Colofon

Instelling en opleiding

Hogeschool Edith Stein
M.A. de Ruyterstraat 3
7550 AN Hengelo
074 - 8516100
Status instelling: bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: aangevraagd

Opleiding: M Leren en Innoveren
Niveau: hbo master
Aantal studiepunten: 60 EC
Titel: Master of Education
Locatie: Hengelo
Variant: Deeltijd
Croho-nummer: 44135
Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3

Voor kwaliteit verantwoordelijke bestuurder: de heer Drs. H. Mulders
Directeur: Mevrouw Drs. M. Ketz
Contactpersoon met betrekking tot kwaliteit van de opleiding: Mevrouw Drs. M. Ketz
Contactgegevens: t (074) 85 161 00 w www.edith.nl e directiesecretariaat@edith.nl

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie bestond uit:
De heer Ir. R.S. Kloosterman, voorzitter
Mevrouw A. Kil-Albersen, werkveld- en domeindeskundige
De heer R.J. Simons, werkveld- en domeindeskundige
De heer A. G.W. Hoeben, studentlid
Mevrouw Drs. T. Buising, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
(030) 87 820 87
www.AeQui.nl

Inleiding

Hogeschool Edith Stein positioneert zich als een zelfstandige hogeschool en leidt op tot beroepen in het primair onderwijs. De hogeschool biedt een bacheloropleiding en een masteropleiding aan. Daarnaast verzorgt de hogeschool nascholingstrajecten op het gebied van taal, rekenen en bewegingsonderwijs en professionaliseringstrajecten voor het primair onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en het voortgezet onderwijs. Er studeren circa duizend bachelor- en masterstudenten aan de hogeschool.

Hogeschool Edith Stein heeft een monopoliepositie in de regio Twente. De instelling leidt op voor katholiek, protestants-christelijk, openbaar en algemeen bijzonder onderwijs. Het verzorgingsgebied omvat circa 350 scholen voor primair onderwijs, veertien scholen voor voortgezet onderwijs en een Regionaal Opleidings Centrum.

Het instituut

De hogeschool wil een hoogwaardige innovatieve kennisinstelling zijn. Ze wil haar studenten gedegen onderwijs van hoog niveau in een inspirerende en waardevolle omgeving bieden. Studenten worden toegerust voor de beroepspraktijk en zijn in staat zich verder te ontwikkelen als professional. Daarnaast wil de hogeschool een bijdrage leveren aan de versterking van de innovatiekracht van scholen en instellingen, door als een open kenniscentrum te functioneren. De hogeschool verzorgt opleidingen en verricht onderzoek waarvan de resultaten ten goede komen aan het onderwijsveld. Ze streeft daarbij naar betrokkenheid bij en samenwerking met haar maatschappelijke partners.

De hogeschool fuseert per 1 januari 2013 met Saxion (bestuurlijke fusie). De opleidingen van de hogeschool Edith Stein blijven in de huidige vorm bestaan.

De opleiding

De tweejarige masteropleiding Leren en Innoveren bestaat sinds 2008. De opleiding werd opgezet in samenwerking met de Universiteit Twente. De opleiding heeft als doel om studenten kwalitatief te laten doorgroeien in hun beroep van leraar. De Twentse masteropleiding Leren en Innoveren richt zich daarbij specifiek op het opleiden van zogenaamde 'teacher leaders'. 'teacher leaders' kunnen op basis van hun inhoudelijke gezag verantwoordelijkheid nemen

voor onderwijsvernieuwing en -verbetering binnen de school en hun collega's daarbij begeleiden. De teacher leader is inhoudelijk en methodisch bekwaam en kan op basis daarvan sturing geven aan innovatieve processen op klas- en schoolniveau.

De opleiding hanteert de zeven kerncompetenties van de Wet op beroepen in het onderwijs (BIO) en neemt de Dublin descriptoren als uitgangspunt. Deze kerncompetenties gelden ook als basis voor de initiële lerarenopleidingen. Dit betreft interpersoonlijk, pedagogisch, vakinhoudelijk en didactisch, organisatorisch competent en competent in samenwerken met collega's, competent in samenwerken in en met de omgeving en reflectie. Voor de masteropleiding zijn deze kerncompetenties vertaald in zes eendkwalificaties waarbij verdieping plaatsvindt door het ontwerpen en onderzoeken van vernieuwend onderwijs centraal te stellen.

Het programma is in 2011 - 2012 herzien. Aanleiding daarvoor was het lage rendement van de opleiding. De herziening van het programma had betrekking op het onderverdelen van het ontwerp onderzoek in het eerste jaar in kleine meer gestructureerde onderdelen.

De opleiding wordt aangeboden in deeltijd. Studenten komen een dag in de week naar de hogeschool en werken daarnaast in het onderwijs. De opleiding bestaat uit drie programmalijnen: Leren en Leeromgevingen, Ontwerpen en Onderzoeken en Innoveren en Veranderen. De eerste programmalijn (Leren en Leeromgevingen) omvat de inhoudelijke basis van de

opleiding. In de tweede programmalijn (Ontwerpen en Onderzoeken) krijgen studenten de methodische basis aangereikt en in de derde programmalijn (Innoveren en Veranderen) worden studenten toegerust om hun rol als teacher leader conceptueel en procesmatig in te kunnen vullen. In beide jaren komt elke programmalijn aan de orde. De programmalijnen bestaan uit een aantal modules.

De opleiding is bedoeld voor studenten die ruime ervaring hebben in het onderwijs en daarin ook hun sporen verdiend hebben. Tijdens de intake wordt onder andere aandacht besteed aan de motivatie en de cognitieve capaciteiten van de beoogde student.

De visitatie

Hogeschool Edith Stein heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven onderhavige visitatie uit te voeren.

Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met hogeschool Edith Stein een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden.

Voorafgaand aan de visitatie heeft de commissie de zelfreflectie met bijlagen plus de afstudeerscripties van alle zestien afgestudeerden beoordeeld. De visitatie heeft op 27 en 28 november 2012 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie.

Deze rapportage is in concept toegestuurd aan de opleiding in januari 2013. De reacties van de opleiding worden verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties als **voldoende**. De opleiding heeft de landelijke SBL-competenties vertaald naar de eigen opleiding, in de vorm van zes eindkwalificaties. De eindkwalificaties zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau. Dit is mede gedaan aan de hand van de internationaal geaccepteerde Dublin descriptoren. De opleiding heeft een goede relatie met het regionale werkveld. De commissie raadt de opleiding echter wel aan deze relatie te formaliseren. De commissie heeft waardering voor het concept van teacher leader dat ook door het werkveld steeds meer op waarde wordt geschat.

Afstemming beroepenveld

De relatie met de beroepspraktijk komt op verschillende manieren tot uitdrukking in (de totstandkoming van) het programma. Ten eerste wordt met deze opleiding invulling gegeven aan het convenant 'functiemix' dat is opgesteld naar aanleiding van het Actieplan Leerkracht. Daarin wordt gepleit voor het professionaliseren van leerkrachten binnen hun beroepsuitoefening. Ten tweede speelt de hogeschool een belangrijke regionale rol in het opleiden van leerkrachten en heeft daarin veel contacten met het regionale werkveld. De samenwerking met de beroepspraktijk staat daarbij centraal en komt in alle opleidingen van de hogeschool naar voren. Ten aanzien van de masteropleiding Leren en Innoveren geldt dat de opleiding de functie van teacher leader in de afgelopen jaren in overleg met het werkveld op de kaart heeft gezet. Het begrip teacher leader is meer bekend geworden in het werkveld. Grote schoolbesturen voor voortgezet onderwijs en hoger onderwijs hebben de benaming opgenomen in het functiebouwwerk en een masteropleiding als voorwaardelijke eis gedefinieerd voor deze functie. Ook wordt opgemerkt dat in het basisonderwijs de bekendheid voor de teacher leader nog wat achterloopt. In het hoger onderwijs (bijvoorbeeld Saxion) wordt de teacher leader soms als functie genoemd.

Op hogeschoolniveau is er een Raad van Advies, waarin naast het hogeschoolbeleid ook de verschillende opleidingen worden besproken. De hogeschool is tevens penvoerder van de Twente School of Education, waarin instellingen voor primair onder-

wijs, voortgezet onderwijs, middelbaar en hoger beroepsonderwijs en de Universiteit Twente participeren. De Universiteit Twente is ook een belangrijke partner in de vormgeving van de masteropleiding Leren en Innoveren.

Studenten werken in de praktijk en voeren de verschillende opdrachten zoveel mogelijk uit op de eigen werkplek. Bij de start van de opleiding vindt er een kennismaking plaats met de leidinggevendenden van de studenten en worden zij geïnformeerd over de opleiding. De opleiding organiseert jaarlijks een bijeenkomst voor studenten en hun leidinggevendenden over het concept van teacher leader. Daarnaast sluit de opleiding voor aanvang van het afstudeeronderzoek met studenten en de leidinggevendende van de student een tripartite overeenkomst af waarin de afspraken rondom het afstudeeronderzoek worden vastgelegd.

In de kritische reflectie wordt opgemerkt dat de opleiding voornemens is om de contacten met het werkveld te activeren en te differentiëren. Zo wil de opleiding leidinggevendenden meer systematisch gaan bevragen, waardoor de behoeften van de verschillende schooltypen en het beleid van de scholen beter in beeld kan worden gebracht. Daarnaast wil de opleiding meer structureel en systematisch behoefteonderzoek uitvoeren in het werkveld, ook in samenwerking met andere masteropleidingen Leren en Innoveren. Daarmee wil de opleiding een beeld krijgen van de feitelijke behoefte en toegevoegde waarde van de opleiding.

Tijdens de visitatie heeft de commissie gesproken met verschillende vertegenwoordigers van de beroepspraktijk. Daarbij is naar voren gebracht dat binnen hun onderwijsinstellingen de teacher leader een bekend begrip is. De teacher leader heeft inhoudelijk gezag en kan op basis daarvan leidinggeven aan onderwijskundige vernieuwingen en de rechterhand zijn van de directeur. Ook is opgemerkt dat 'teacher leaders' het grootste deel van hun tijd voor de klas staan. Daarnaast is aangegeven dat deze studenten voorzien in een behoefte aan docenten met een onderzoekshabitus, die volgens hen nodig is om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen handhaven c.q. verbeteren. Docenten die de masteropleiding hebben afgerond kunnen solliciteren naar LB- of LD-functies in respectievelijk het primair onderwijs en het hbo (zodra deze vacant zijn).

Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat het begrip teacher leader nog niet op alle scholen ingeburgerd is. Een aantal van de studenten met wie de commissie gesproken heeft, zal na het afronden van de masteropleiding kunnen solliciteren op zogenaamde LB- of LD-functies in de school. Ook een aantal alumni met wie de commissie gesproken heeft, heeft aangegeven dat de opleiding hen in staat heeft gesteld een LB- of LD-functie te verkrijgen. Ook hebben de alumni opgemerkt dat teacher leader nog niet bij alle scholen een aparte functie is.

Het is de commissie opgevallen dat de opleiding veel goede contacten heeft met het werkveld waarbij opvalt dat het hierbij vooral handelt om contacten met individuele onderwijsinstellingen. De commissie raadt aan een geformaliseerde werkveldcommissie in te richten zodat het werkveld op een meer strategische manier bij de opleiding betrokken kan worden. Belangrijke onderwerpen als de instroom en de behoefte aan 'teacher leaders' kunnen dan in een breder verband besproken worden.

Actueel

De hogeschool hanteert de wettelijk voorgeschreven SBL-competenties als uitgangspunt voor de geformuleerde eindkwalificaties. De eerste vier SBL-competenties (interpersoonlijke, pedagogische, vakinhoudelijke & didactische en organisatorische competentie) worden met name gerealiseerd in de initiële lerarenopleiding. Daarbij staat de voorberei-

ding en uitvoering van het onderwijs centraal. In de masteropleiding worden deze vier competenties verdiept door het ontwerpen en onderzoeken van vernieuwend onderwijs centraal te stellen. De andere drie SBL-competenties (samenwerking in een team, met de omgeving en reflectie & ontwikkeling) komen vooral in de masteropleiding aan bod. Van studenten wordt bijvoorbeeld verwacht dat zij op basis van inhoudelijk gezag leiding kunnen geven aan vernieuwingsprocessen in de hele school. Dat betekent dat samenwerken een zeer belangrijke competentie is.

De opleiding heeft de SBL-competenties vertaald in de volgende zes eindkwalificaties:

1. De teacher leader is in staat om op basis van inhoudelijk gezag verantwoordelijkheid te nemen voor onderwijsvernieuwingen en daarbij collega's te (bege)leiden.
2. De teacher leader beheerst een projectmatige, resultaatgerichte werkwijze en kan vanuit leerervaringen uit een specifiek project generaliseren naar andere contexten.
3. De teacher leader is goed in staat kennis van buiten 'naar binnen te halen' en op relevantie voor de schoolcontext te beoordelen en te benutten. Hiertoe onderhoudt de teacher leader een professioneel netwerk rond zijn vakgebied/domein van expertise.
4. De teacher leader is in staat om zijn handelen inhoudelijk, methodisch en procesmatig te verantwoorden en heeft een professionele attitude ontwikkeld waarin het systematisch leren van ervaringen een wezenlijk onderdeel vormt.
5. De teacher leader kan adequaat communiceren over de opzet, de werkwijze en de resultaten van zijn projecten met verschillende doelgroepen.
6. De teacher leader beschikt over een onderzoekende houding en is in staat wetenschappelijke inzichten op bruikbaarheid te beoordelen en eventueel toe te passen; daarnaast kan de teacher leader bijdragen aan kennisontwikkeling door gebruik te maken van onderzoeksmethoden en technieken.

Concreet

De eindkwalificaties staan vermeld in de studiehandleiding. Daarin worden per module de doelen be-

schreven. In de kritische reflectie presenteert de opleiding een schematisch overzicht waarin de eindkwalificaties afgezet worden tegen de verschillende modules en programmalijnen. Daaruit blijkt dat de eindkwalificaties gedekt worden in het programma.

Dublin Descriptoren

De opleiding heeft de Dublin Descriptoren voor het masterniveau verbonden aan de eindkwalificaties. De interpretatie van de Dublin Descriptoren is zodanig geconcretiseerd, dat het de visitatiecommissie duidelijk is hoe de vertaalslag hiervan naar het curriculum is gemaakt. De visitatiecommissie heeft dan ook vastgesteld dat de Dublin Descriptoren te identificeren zijn binnen de eindkwalificaties.

2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting: De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving als **voldoende**. Het programma stelt studenten in staat de eindkwalificaties te bereiken. Het programma wordt gekenmerkt door de drie programmalijnen, waarbij zowel aandacht is voor leren en leeromgevingen, ontwerpen en onderzoeken als innoveren en veranderen. Middels deze programmalijnen wordt de samenhang in het programma bewaakt. Ook de nadruk op het ontwerponderzoek zorgt voor een doorlopende lijn in het programma. Studenten werken tijdens de opleiding in de eigen school, waardoor er sprake is van een goede afstemming tussen theorie en praktijk. Studenten voeren de opdrachten zoveel mogelijk uit op de eigen werkplek. De commissie is positief over het niveau van de docenten. De docenten worden door studenten gewaardeerd om hun betrokkenheid en benaderbaarheid. Het programma is studeerbaar, al is het wel intensief. De commissie heeft waardering voor de uitgebreide intakeprocedure die de opleiding hanteert. Studenten worden begeleid door verschillende tutoren. De opleiding beschikt over adequate faciliteiten waaronder een uitgebreide mediatheek. De commissie heeft geconstateerd dat de organisatie van de opleiding het afgelopen jaar verbeterd is en dat de opleiding open staat voor feedback van studenten. De commissie constateert dat zowel het rendement als de instroom vrij laag zijn. Daarnaast vindt de commissie de aandacht in het programma voor internationalisering en digitalisering beperkt. Ze raadt de opleiding aan op beide onderwerpen haar visie te formuleren en concreet uit te werken in het programma.

Programma dekt de eindkwalificaties

Zoals eerder aangegeven bestaat de opleiding uit drie programmalijnen. Deze programmalijnen komen in beide jaren terug.

De programmalijn Leren en Leeromgevingen omvat drie modules. In deze programmalijn leren studenten vanuit een onderwijskundig kader begrippen kennen en toepassen om onderwijspraktijksituaties te interpreteren. In de eerste module (Basis) van deze leerlijn (in het eerste jaar) krijgen studenten een brede basis aangereikt, waarbij onder andere wordt ingegaan op onderwijskunde als ontwerpwetenschap, leertheorieën en het ontwerp van instructie en metacognitie. In de tweede module (Verdieping, ook in het eerste leerjaar) wordt onder andere aandacht besteed aan visies op onderwijzen en leren, visual knowledge building en het jonge brein en leren. De derde module (Fundamentals) van deze programmalijn vindt plaats in het tweede leerjaar en geeft studenten inzicht in de fundamentele principes van de leerpsychologie. Ook leren studenten deze

principes verbinden met de inrichting van onderwijsleeromgevingen en instructieontwerp.

De tweede programmalijn (Ontwerpen en Onderzoeken) is gericht op de methodische competenties die nodig zijn voor het uitvoeren van ontwerponderzoek. In de eerstejaars module Ontwerpen leren studenten onderwijsontwerpen analyseren en verschillende technieken om onderwijs systematisch te ontwerpen. In andere eerstejaars modules (Behoeftanalyse, Literatuuronderzoek en Evaluatieonderzoek) leren studenten onder andere vaardigheden op het gebied van needs assessment, het formuleren van onderzoeksvragen, (kwalitatieve en kwantitatieve) gegevensverzameling, het omgaan met verschillende bronnen en verschillende evaluatiemodellen en –begrippen kennen en toepassen. In de laatste module van het eerste jaar (Ontwerponderzoekplan) schrijven studenten het onderzoeks- en communicatieplan voor het afstudeeronderzoek in het tweede jaar. Het tweedejaars afstudeeronderzoek valt ook onder de programmalijn Ontwerpen en Onderzoeken.

De leerlijn Innoveren en Veranderen gaat in op de betekenis van onderwijsverandering in scholen. Studenten worden middels deze leerlijn voorbereid op hun (inhoudelijke en communicatieve) rol als initiator en begeleider van onderwijsvernieuwingen. De leerlijn bestaat uit een conceptuele component en een interpersoonlijke component. De eerste twee modules gaan in op de conceptuele component. Studenten krijgen in het eerste jaar onder andere inzicht in organisatiestructuren en –culturen, omgeving en strategie en een aantal innovatiethema's (zoals Technasium, Voortijdig schoolverlaten, Opbrengstgericht werken). In het tweede jaar wordt ingegaan op de school als context voor vernieuwing en de actoren en factoren die daarbij een rol spelen. De interpersoonlijke component bestaat uit de module Academische vaardigheden in het eerste jaar en de module Personal toolbox in het tweede jaar. In de eerste modules wordt aandacht besteed aan gespreks-, presentatie- en schrijfvaardigheden en samenwerken. De module Personal toolbox geeft studenten handreikingen om interventies te plegen waarmee doorbraken in veranderingsprocessen gerealiseerd kunnen worden.

De relatie met de beroepspraktijk krijgt vorm doordat studenten gedurende de opleiding werkzaam zijn in de beroepspraktijk. De opdrachten (inclusief de afstudeeropdracht) voeren studenten uit op de eigen werkplek. Studenten leren op de werkplek door het onderzoeken, ontwerpen, implementeren en evalueren van verbeteringen, samen met collega's. De kritische reflectie omschrijft de werkplek van de student als het feitelijke start-, middel- en eindpunt van de opleiding.

In de kritische reflectie wordt de onderzoekscomponent benoemd als een belangrijk kenmerk van de opleiding. Het ontwerponderzoek is het verbindende element van de opleiding. De opleiding ziet ontwerponderzoek als een systematische benadering van onderwijsproblemen, waarbij door middel van geïntegreerde ontwerp- en onderzoeksactiviteiten gestreefd wordt naar praktijkverbetering en kennisgroei. Ontwerponderzoek is geschikt voor het oplossen van complexe problemen waarvoor geen standaardoplossingen beschikbaar zijn. Met name in de programmalijn Ontwerpen en Onderzoeken worden studenten voorbereid op het zelfstandig uitvoeren van ontwerponderzoek.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met docenten gesproken over de nadruk op ontwerponderzoek in het programma. Naar de mening van de commissie kunnen ook andere vormen van onderzoek, bijvoorbeeld actieonderzoek, voor 'teacher leaders' van belang zijn. Dit wordt door de docenten gedeeld. Tijdens de colleges maken studenten kennis met verschillende manieren van effectonderzoek. Daarbij wordt uitgegaan van een mixed methods benadering, waarbij bijvoorbeeld ook actieonderzoek of etnografisch onderzoek aan bod komen. Het afstudeeronderzoek is echter wel gericht op ontwerponderzoek. De opleiding vindt het belangrijk dat studenten in het afstudeeronderzoek een interventie in de praktijk plegen. Deze interventie is de kern van het (ontwerp)onderzoek dat studenten uitvoeren.

De hogeschool kent zeven lectoraten: Gedrag- en leerproblemen, Rich media and teacher learning, Doorlopende leerlijnen, Virtuele ontwikkeling van de jeugd, Onderwijskundig leiderschap, Onderwijsarrangementen in een maatschappelijke context en Functionele geletterdheid in doorlopende leerlijnen. De lector Rich media and teacher learning geeft inhoudelijk leiding aan de masteropleiding. Daarnaast vallen de programmalijnen onder de verantwoordelijkheid van (gepromoveerde) lectoren, hoogleraren of universitair hoofddocenten.

De opleiding start met een tweedaagse. Tijdens deze dagen maken studenten kennis met elkaar en met de opleiding. Ook worden tijdens deze dagen de leidinggevendenden van de studenten geïnformeerd over het programma.

Het is de commissie tijdens de visitatie duidelijk geworden dat studenten tijdens de opleiding veel opdrachten maken en verslagen of papers schrijven. Dit is door studenten en alumni bevestigd. Daarbij is ook opgemerkt dat de omvang van het afstudeerverslag nu beperkt gaat worden tot een maximum aantal pagina's. De commissie heeft tijdens de visitatie ook met alumni gesproken over de wijze waarop zij hun producten en resultaten communiceren met collega's. Zij maken daarbij vooral gebruik van presentaties.

De commissie heeft tijdens de visitatie met docenten gesproken over de aandacht voor innovatie in het programma. Daarbij is duidelijk geworden dat innoveren in de optiek van de opleiding vooral gerela-

teerd is aan de werkplek en de omgeving van de student. Het realiseren van daadwerkelijke vernieuwingen in samenwerking met directie en management en in relatie tot de visie van de school, staat daarbij centraal. Tijdens de colleges nemen studenten kennis van verschillende innovatietheorieën. Op de werkplek beoordelen studenten welke theorie het beste bij hun omgeving past. De opleiding vindt het belangrijk dat haar studenten (als docent) niet alleen uitvoerder zijn maar ook ontwikkelaar en evaluator en dat zij deze rollen kunnen vervullen in een complexe omgeving. De commissie is van mening dat het programma vooral gericht is op verbetering en minder op innovatie. Ze raadt de opleiding aan de literatuur op dit onderdeel kritisch te bekijken en meer aandacht te hebben voor het innovatieproces.

Actueel

Het programma is ontwikkeld vanuit de SBL-competenties en wordt indien nodig bijgesteld. Zoals eerder aangegeven, is vanwege het lage rendement, in 2011-2012 het programma aangepast. De opleiding verklaart het lage rendement doordat de ontwerponderzoekopdracht in het eerste jaar niet aansloot bij de behoefte van studenten. Het ontwerponderzoek van het eerste jaar is daarom opgedeeld in verschillende modules en integraal onderdeel van de programmaliijn Ontwerpen en Onderzoeken. Daarnaast wordt per 2011-2012 het eerste jaar afgerond met een projectplan voor het afstudeerproject zodat studenten daar in het tweede jaar gelijk mee kunnen starten. Ook heeft de opleiding de criteria voor het afstudeeronderzoek meer in detail beschreven. Deze maatregelen hebben ertoe geleid dat in studiejaar 2011-2012 80% van de studenten meer dan 80% van de studiepunten van het eerste jaar heeft behaald. In het gesprek met het management is naar voren gebracht dat naast de stijging van het rendement ook de uitval in het eerste jaar is toegenomen. Het management verklaart dit door de zware combinatie van opleiding, werk en gezin.

Studenten worden via vakevaluaties gevraagd naar input voor aanpassingen in het programma. Deze worden besproken in de opleidingscommissie, waarin ook studenten zitting hebben. De alumni en studenten waarmee de commissie gesproken heeft,

geven aan dat de opleiding goed naar studenten luistert en indien nodig maatregelen doorvoert.

De visitatiecommissie heeft de literatuur van de opleiding ingezien en geconstateerd dat de opleiding gebruik maakt van actuele en relevante literatuur.

Het is de commissie opgevallen dat internationalisering beperkt aan de orde komt in het programma. Internationalisering krijgt vooral aandacht middels het bestuderen van internationale literatuur. Studenten hebben tijdens de visitatie opgemerkt dat zij dit niet als een gemis ervaren. Daarbij hebben zij echter ook aangegeven dat wat meer internationalisering een goede aanvulling op het programma zou zijn. Docenten hebben bevestigd dat internationalisering vooral naar voren komt in de literatuur die gebruikt wordt. Daarnaast brengen docenten hun ervaringen van internationale congressen en dergelijke in in het onderwijs. De commissie vindt de aandacht voor internationalisering (en meer in zijn algemeenheid voor het naar buiten kijken) in het programma beperkt. Dit kan vergroot worden door bijvoorbeeld excursies naar andere (Duitse) scholen te organiseren of door studenten te verplichten een internationale penfriend te hebben. Zij raadt de opleiding aan op dit punt een duidelijke visie te formuleren.

De commissie heeft tijdens de visitatie met docenten gesproken over de aandacht voor ICT in het programma. Het is voor studenten mogelijk zich te verdiepen in ICT (didactisch en technisch) en daarop ondersteuning te krijgen van docenten. De docenten vinden het belangrijk dat studenten als teacher leader in conceptuele zin om kunnen gaan met nieuwe sociale media en op een juiste manier inhoud, pedagogiek en media (conceptueel) met elkaar kunnen verbinden. Ook is duidelijk geworden dat ICT vooral aan de orde komt in de programmaliijn Leren en Leeromgevingen. Daarbij wordt bijvoorbeeld ingegaan op visual knowledge building en conceptualisering bij digitalisering. De commissie vindt de aandacht voor digitalisering in het programma beperkt en raadt de opleiding aan hier kritisch naar te kijken.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen positief over het programma. Het programma biedt hen een verruiming van de eigen blik. Daarnaast zijn ze kritischer geworden ten opzichte van veranderingen in de school en

kunnen ze veranderingen nu meer gestructureerd aanpakken. Ook heeft het volgen van deze masteropleiding hun positie in de school veranderd. De studenten hebben ook opgemerkt dat de opleiding afgelopen jaar hard gewerkt heeft aan het verbeteren van de kleine kwaliteit, met name gericht op de organisatie van de opleiding. Waren de studenten met die de commissie gesproken heeft naar eigen zeggen daar vorig jaar nog negatief over, zijn ze daar nu wat meer positief over.

Ook de alumni met wie de commissie tijdens de visitatie gesproken heeft, zijn positief over de opleiding. De opleiding heeft hen inhoudelijk gezag gegeven op basis waarvan ze veranderingen en vernieuwingen in de school kunnen begeleiden. Ook kunnen ze collega's meenemen in en overtuigen van het nut van mogelijke veranderingen en zijn ze meer volwaardige sparringpartner van de directie geworden.

Didactisch concept

Het didactisch concept van de opleiding is verbonden aan de leraar als ontwerper. Volgens de kritische reflectie leren leraren in dit concept oplossingen te ontwerpen en te beproeven voor vraagstukken die ze in de dagelijkse praktijk tegenkomen. De opleiding maakt gebruik van hoor- en werkcolleges. De opleiding kent in beide jaren acht contacturen per week en een gemiddelde studiebelasting van twintig uur per week.

Binnen de programmalijnen is sprake van een 'spiral curriculum'. Dat betekent dat in de eerdere modules de basiskennis wordt geleerd en dat in de latere modules verdere verdieping plaats vindt. Tijdens de opleiding voeren studenten veel (ontwerpgerichte) opdrachten uit op de eigen werkplek. De opleiding heeft de eisen die aan de werkplek gesteld worden verwoord in een document. De opleiding maakt onderscheid in twee eisen: kwaliteit van de organisatie van de school waar de student werkt en de innovatiecapaciteit van de school. De eerste eis heeft onder andere betrekking op de afspraken die gemaakt worden over de positie van de student in de schoolorganisatie, de organisatorische ruimte en de ondersteuning die studenten krijgen van de school (van de leidinggevende en van collega's). De tweede eis heeft betrekking op de mate waarin de interne schoolorganisatie het mogelijk maakt om het ont-

werpgerichte onderzoeksproject op een adequate wijze uit te voeren.

Tijdens de visitatie werd duidelijk dat de elektronische leeromgeving vooral gebruikt wordt voor het vinden van informatie. Studenten gebruiken de omgeving niet om met elkaar of met docenten in contact te treden. Dit is tijdens de visitatie ook door de alumni en de docenten bevestigd. Docenten hebben inzake dit onderwerp aangegeven dat dit punt (nog) niet op de agenda staat omdat ook studenten nog geen behoefte op dit gebied hebben geuit.

In het gesprek met docenten is ook opgemerkt dat overwogen wordt 'flipping the classroom' in te zetten. Daarbij worden colleges opgenomen en digitaal beschikbaar gesteld aan studenten. Tijdens de contacturen is dan ruimte voor verdieping. Inzake dit onderwerp zijn er ook contacten gelegd met de Technische Universiteit Delft, waar dit instrument al geruime tijd wordt toegepast.

De studenten waarmee de visitatiecommissie gesproken heeft, herkennen de cyclische opbouw van het programma, het spiral curriculum. Volgens studenten wordt er gedurende de leerlijnen steeds dieper ingegaan op de leerstof. Tijdens het afsluitende ontwerponderzoek komen de verschillende leerlijnen bij elkaar. Zowel studenten als alumni hebben bij de commissie opgemerkt dat de wijze waarop het onderwijs verzorgd wordt, niet heel innovatief is. De werkvormen zijn vrij traditioneel. Wel komen er innovatieve onderwerpen aan bod. De commissie deelt de mening van de studenten inzake de traditionele werkvormen. Zij raadt de opleiding aan meer gebruik te maken van innovatieve werkvormen en ook te onderzoeken welke rol ICT daarbij kan spelen. De commissie ondersteunt het voorstellen om 'flipping the classroom' in te zetten als instrument.

Samenhang

De samenhang in het programma wordt op verschillende manieren geborgd. Ten eerste door de opbouw van het programma in de drie programmalijnen, die in beide jaren aan bod komen. Ten tweede hebben de opdrachten hierin een belangrijke functie. Studenten voeren in nagenoeg elke module een opdracht uit op de eigen werkplek. Daarmee vindt

directe integratie van theorie en praktijk plaats. Tot slot is het ontwerponderzoek zelf een belangrijk kenmerk en de rode draad van de opleiding.

Studeerbaarheid

Studenten volgen een dag per week les op de hogeschool, de andere dagen zijn zij werkzaam op de eigen school. De opleiding bevraagt studenten en alumni periodiek over de kwaliteit van het onderwijsprogramma en de effectiviteit daarvan voor het functioneren in het werkveld. Ook informele gesprekken kunnen leiden tot aanpassing van het onderwijsprogramma.

De studenten en alumni waarmee de visitatiecommissie gesproken heeft zijn over het algemeen tevreden over de studeerbaarheid van het programma. Wel wordt het programma als intensief ervaren, zeker ook omdat studenten het combineren met een baan en veelal een gezin. De eventuele mogelijkheid om de opleiding te spreiden over drie jaar waarbij de vakken in twee jaar worden afgerond en het derde jaar aan het afstudeeronderzoek gewerkt wordt, wordt door studenten positief ontvangen.

Studiebegeleiding

Studenten worden gedurende de opleiding begeleid door tutoren. Dit zijn docenten die lid zijn van een kenniskring, zelf een masteropleiding gevolgd hebben of bezig zijn met een promotietraject. De opleiding heeft de tutoren gekoppeld aan vakgebieden en vaardigheden waar hun expertise het meest tot hun recht komt. Dat betekent dat studenten in het eerste jaar op de verschillende onderdelen door verschillende tutoren worden begeleid. In het tweede jaar worden studenten door een tutor begeleid, ook in relatie tot de afstudeeropdracht.

De academic director (of de coördinerende docent) voert met iedere student twee voortgangsgesprekken per jaar. Tijdens deze gesprekken krijgen studenten een studieadvies en is aandacht voor persoonlijke aandachtspunten. Voor advies over lerarenbeurs en dergelijke kunnen studenten terecht bij het studentendecanaat van de hogeschool.

Studenten waarmee de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen tevreden over de begeleiding die ze krijgen. De opleiding hanteert een maatjessysteem waarbij twee studenten elkaar tijdens de opleiding ondersteunen. Ook dit wordt door de studenten met wie de commissie gesproken heeft, gewaardeerd.

Instroom

De opleiding is bedoeld voor studenten die al enige jaren ervaring hebben in het onderwijs. De opleiding verwacht dat studenten de competenties gerelateerd aan het primaire proces (onder andere voorbereiden en uitvoeren van onderwijs) al op een hoog niveau beheersen. Pas dan kan een student (leerkracht) op basis van inhoudelijk gezag leiding geven aan vernieuwing van onderwijs. De formele toelatingseisen zijn:

- Een relevante hbo bacheloropleiding;
- Minimaal 2 jaar onderwijservaring;
- Een verklaring uitstekende leraar, ondertekend door leidinggevende;
- Een met goed gevolg afgelegd intakegesprek;
- Beschikking hebben over een werkplek waar de diverse opdrachten en het afstudeeronderzoek kunnen worden uitgevoerd.

Met alle potentiële studenten wordt een intakegesprek gevoerd. Dit gesprek vindt plaats met de academic director of de coördinerende docent en is gericht op de motivatie van de student en de maatregelen die de student gaat nemen om de opleiding mogelijk te maken. Ook wordt gekeken naar de cognitieve capaciteiten van de student.

De opleiding biedt vrijstellingen op individuele basis, op basis van maatwerk. In de afgelopen periode heeft hierop een uitzondering plaatsgevonden in de vorm van de zogenaamde Graafschapvariant. Een groep docenten van ROC Graafschap heeft een in-companytraining gevolgd bij de hogeschool, bestaande uit onderdelen van de masteropleiding. Een deel van deze docenten heeft zich vervolgens ingeschreven voor de masteropleiding en voor deze onderdelen vrijstelling gekregen.

Studenten hebben tijdens de visitatie de intakeprocedure omschreven als uitgebreid en pittig. Ook hebben studenten bevestigd dat een gesprek met de academic director of inhoudelijk coördinator een

onderdeel is van de intakeprocedure. Ter voorbereiding op dat gesprek hebben de studenten literatuur bestudeerd. Tot slot hebben de studenten opgemerkt dat zonder een verklaring van uitstekend leraarschap studenten niet toegelaten worden tot de opleiding.

Docenten

Het onderwijs wordt verzorgd door vijftien docenten. Ten tijde van de visitatie beschikten tien docenten over een afgeronde masteropleiding, waarvan er drie bezig waren met een promotietraject. De overige vijf docenten zijn gepromoveerd. De hogeschool hanteert als uitgangspunten dat de lectoren inhoudelijk leiding geven aan de masteropleidingen en dat docenten van de masteropleidingen gepromoveerd zijn.

Voor de masteropleiding Leren en Innoveren geldt dat aan het eerste uitgangspunt wordt voldaan. De opleiding wordt, zoals eerder vermeld, inhoudelijk aangestuurd door de lector Rich media and teacher learning. Ook de drie programmalijnen worden aangestuurd door een gepromoveerde lector (of hoogleraar). Het tweede uitgangspunt wordt nog niet gerealiseerd.

De docent-studentratio is gemiddeld 1:23¹. In de kritische reflectie wordt opgemerkt dat het docententeam deels bestaat uit externe docenten. Dit zijn docenten die voor het grootste deel van hun tijd elders werkzaam zijn (Universiteit Twente, andere hogeschool, adviesbureau of Stichting Leerplan Ontwikkeling).

De samenhang in het team wordt bevorderd doordat alle docenten afkomstig zijn uit de 'Twentse-onderwijskundeschool'. Tijdens de visitatie heeft de commissie met het management gesproken over de omvang van de staf in relatie tot het aantal fte en het aantal externe docenten. Om de eenheid in het docententeam te bewaken worden regelmatig studiemiddagen georganiseerd. Er vindt viermaal per jaar een docentenoverleg plaats. Daarnaast vindt binnen de verschillende programmalijnen ook informeel overleg plaats. Binnen de programmalijnen worden colleges van juniordocenten altijd bijge-

woond door seniordocenten (en andersom). Ook kijken docenten elkaars ontwikkelde toetsen na. Het management heeft desgevraagd opgemerkt dat de grootste uitdaging inzake het docententeam is het vinden van eenheid in stijl van lesgeven. De docenten afkomstig van de universiteit en van het hbo hebben verschillende manieren van lesgeven.

De commissie heeft tijdens de visitatie enthousiaste en betrokken docenten gezien. De commissie heeft geconstateerd dat het docententeam voldoende geëquipeerd is om het onderwijs van de opleiding te verzorgen. Het is de commissie opgevallen dat de academic director een zeer belangrijke rol vervult in de opleiding. Dit is tijdens de visitatie door studenten en de vertegenwoordigers van het werkveld bevestigd. Ook is duidelijk geworden dat een deel van de organisatorische taken van de academic director recentelijk zijn ondergebracht bij de manager onderwijs. De commissie heeft waardering voor de wijze waarop de academic director haar rol invult. Tegelijkertijd vindt de commissie het ook belangrijk dat de opleiding niet teveel afhankelijk wordt van één persoon.

In de gesprekken met de studenten heeft de visitatiecommissie ervaren dat de studenten tevreden zijn over hun docenten. Studenten hebben daarbij opgemerkt dat er wel verschillen zijn, met name tussen universitaire docenten en hbo-docenten. De universitaire docenten zijn meer gericht op het overbrengen van kennis. Daarnaast zijn alle docenten altijd bereid studenten te helpen en zijn ze goed bereikbaar. Studenten waarderen het individuele contact dat zij met hun docenten hebben.

Faciliteiten

De primaire leeromgeving is de werkplek van de student. Middels gesprekken en een samenwerkingsovereenkomst worden afspraken gemaakt tussen de hogeschool, de student en de werkgever over de eisen die gesteld worden aan de werkplek. Daarnaast maken studenten gebruik van de faciliteiten van Hogeschool Edith Stein in Hengelo. De hogeschool beschikt over ruimtes die aansluiten bij de werkvormen die de opleiding hanteert. Er is een studielandschap met een uitgebreide mediatheek. Daarnaast beschikt de hogeschool over adequate ICT-voorzieningen, een identiteitscentrum en ver-

¹ Berekend op basis van 40 studiebelastingen per week.

schillende ruimtes om individueel of in groepjes te kunnen werken. Studenten hebben toegang tot de bibliotheek van de Universiteit Twente en krijgen voorlichting over het gebruik van deze bibliotheek. Studenten en docenten hebben ook de beschikking

over een elektronische leeromgeving. Studenten kunnen daar informatie vinden over het programma, studiehandleidingen, readers, toetsen, het (digitaal) inleveren van opdrachten en dergelijke.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als **voldoende**. De eindkwalificaties spelen een centrale rol bij de beoordelingen en evaluaties. Zij vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Uiteindelijk wordt het realiseren van de eindkwalificaties vastgesteld in het afstudeeronderzoek. De commissie heeft waardering voor het ontwerpgerichte onderzoek in het afstudeertraject, waarbij de interventie in de eigen school centraal staat. De eindresultaten laten zien dat studenten opgeleid worden tot 'teacher leaders', met inhoudelijk gezag. Dit is ook bevestigd door vertegenwoordigers van het beroepenveld met wie de commissie gesproken heeft. De visitatiecommissie vindt het positief dat de opleiding extra aandacht heeft besteed aan het vergroten van de toetsdeskundigheid van de examencommissie.

De commissie constateert dat niet alle competenties even aantoonbaar worden getoetst. Zij raadt de opleiding aan hier kritisch naar te kijken. In het verlengde daarvan raadt zij aan het position paper meer de rol te geven van portfolio, waarbij studenten zelf bewijzen verzamelen voor de gerealiseerde competenties. De commissie vindt dat de bestudeerde scripties het masterniveau laten zien en daarbij ook praktisch relevant zijn. Ten aanzien van de beoordeling van de scripties is de commissie van mening dat het proces daarin ook een rol dient te spelen en dat de betrouwbaarheid van de beoordeling wordt vergroot als de tweede beoordelaar niet op de hoogte is van het beoordeling van de eerste beoordelaar. Daarnaast vindt de commissie de scripties te uitgebreid en raadt zij aan het aantal pagina's in te perken en een managementsamenvatting (samenvatting voor collegae) op te nemen in de scripties.

Valide

De kritische reflectie stelt dat alle toetsen en opdrachten in het teken staan van verbinding tussen theorie of methodiek en onderwijspraktijk. Het in de toetsing verbinden van fundamentele inzichten met praktische toepassing, draagt volgens de opleiding bij aan een manier van informatieverwerking die past bij de teacher leader. De opleiding maakt gebruik van schriftelijke tentamens, opdrachten, verslagen, individuele papers, presentaties en de toolbox als toetsvorm. De opleiding is voornemens om in de toekomst ook andere, wat minder traditionele toetsvormen te gebruiken. Daarbij wordt gedacht aan een digitaal videoverslag voor het beoordelen van professionele communicatieve vaardigheden in de praktijk.

In studiejaar 2011-2012 heeft de opleiding voor het inleveren van papers en opdrachten deadlines ingevoerd. Daarmee wil de opleiding studenten stimule-

ren prioriteit te geven aan de opleiding en wil de opleiding het rendement verhogen.

Onderdeel van de leerlijn Innoveren en Veranderen is een position paper. Studenten schrijven dit position paper in het tweede jaar. Het position paper is een meer persoonlijk document, waarin studenten informatie en bewijzen verzamelen over hun kwaliteiten als teacher leader. Studenten beschrijven daarmee de wijze waarop zij het begrip teacher leader voor zich zelf hebben ingevuld.

Bij de beoordeling van het position paper en het verslag van het ontwerponderzoek (zie volgende paragraaf) maakt de opleiding gebruik van criteria en scoringsvoorschriften. De criteria zijn gerelateerd aan de eindkwalificaties en de Dublin descriptoren. De opleiding wil hiermee de beoordeling zo valide en betrouwbaar mogelijk maken. Daarnaast wil de opleiding studenten hiermee een helder beeld geven van wat van hen verwacht wordt.

In het Onderwijs- en Examenreglement staat de rol van de examencommissie beschreven. De examencommissie is onder andere verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de tentamens, het aanwijzen van examinatoren, het uitreiken van getuigschriften en het verlenen van vrijstellingen. De opleiding deelt de examencommissie met de masteropleiding Educational Leadership. De samenstelling van de examencommissie is in 2011 veranderd. Zo is externe toetsdeskundigheid toegevoegd aan de examencommissie en zijn de leden van de examencommissie geschoold in wet- en regelgeving en invulling van hun nieuwe rol. In 2012 zijn, om de afstand tussen de examencommissie en de opleiding te verkleinen, docenten toegevoegd aan de examencommissie. De externe toetsdeskundigen richten zich op het kritisch reviewen van alle toetsen en beoordelingen. De commissie heeft tijdens de visitatie gesproken met vertegenwoordigers van de examencommissie. Daarbij is duidelijk geworden dat de examencommissie op dit moment uit vijf leden bestaat: twee docenten, twee externe deskundigen en een externe voorzitter. De examencommissie is in de huidige samenstelling een aantal keren bijeen geweest en streeft er naar om circa zes keer per jaar te overleggen.

De examencommissie ziet het borgen van de kwaliteit van toetsen en examens als haar belangrijkste taak. In het gesprek is naar voren gebracht dat de examencommissie recentelijk een toetscommissie heeft ingericht. De toetscommissie beoordeelt de kwaliteit van de toetsen en heeft daartoe ook overleg met docenten. De afgelopen periode is de examencommissie vooral bezig geweest met het invullen van haar nieuwe rol, het inrichten van de nieuwe examencommissie en het bewaken van de kwaliteit van de toetsen. In de komende periode zal de aandacht van de examencommissie uitgaan naar de scriptieprocedure en het steekproefsgewijs beoordelen van scripties. Het beoordelen van scripties is echter nog geen onderdeel van het beleid.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met docenten gesproken over de wijze waarop eindkwalificaties als een onderzoekende houding van de teacher leader getoetst worden. Docenten zien dit als een belangrijke omslag in de houding die studenten maken gedurende de opleiding, waarbij studenten leren op een onderzoekende manier te kijken naar onderwijsvraagstukken. Bij de beoordeling van het

literatuuronderzoek en het ontwerponderzoek (onderdeel van het afstudeertraject) wordt van studenten verwacht dat zij de gekozen methoden verantwoorden. Daarnaast komt dit terug in het position paper dat studenten in het tweede jaar schrijven. De commissie is van mening dat de opleiding deze eindkwalificatie meer expliciet kan toetsen. Hetzelfde geldt voor de eindkwalificaties gericht op samenwerken. De commissie raadt in dit kader de opleiding aan het position paper wat meer te gebruiken als portfolio en studenten zelf bewijsstukken te laten aanleveren waarmee ze kunnen laten zien dat ze de verschillende eindkwalificaties hebben bereikt.

Betrouwbaar

De SBL-competenties en de eindkwalificaties zijn leidend voor de toetsing. De eindkwalificaties zijn per onderdeel uitgewerkt in (leer)doelen. In de studiehandleidingen per onderdeel staan de beoordelingscriteria en de toetsvormen vermeld.

De opleiding hanteert het vier-ogenprincipe. Toetsen worden ontwikkeld door meer dan één docent. Ook bij de beoordeling van toetsen wordt het vier-ogenprincipe toegepast. Daarnaast maakt de opleiding bij de beoordeling van toetsen gebruik van specifieke criteria en nakijkschema's. De opleiding is voornemens om ook toetsmatrijzen te gaan ontwikkelen en itemanalyses te gaan uitvoeren.

Studentbeeld

Via de studiehandleidingen, behorende bij de verschillende onderdelen, worden studenten geïnformeerd over de vorm en inhoud van de toetsing. Op de toets zelf wordt het totaal aantal te behalen punten, het aantal te behalen punten per vraag en het benodigde aantal voor een voldoende weergegeven. Studenten kunnen binnen twintig dagen na bekendmaking van het cijfer hun gemaakte toetsen inzien. Uit het gesprek dat de visitatiecommissie voerde met studenten, bleek dat zij tevreden zijn over de toetsing. Ook weten zij wat van hen verwacht wordt en zijn zij positief over de kwaliteit van de feedback die ze ontvangen. Studenten hebben daarbij opgemerkt dat de toetsen vooral schriftelijk zijn en dat meer variatie in toetsing (bijvoorbeeld presentaties) wenselijk is.

Gerealiseerd eindniveau

Voorafgaand aan en tijdens het visitatiebezoek heeft de visitatiecommissie diverse toetsen en student-producten bestudeerd en geconcludeerd dat deze aan de maat zijn. De opleiding meet met het ontwerpgerichte afstudeeronderzoek en het position paper in het tweede jaar of de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. De kritische reflectie stelt dat het verslag van het ontwerponderzoek en het position paper de inhoud en het niveau van de opleiding volledig representeren.

In het tweede jaar vindt het ontwerponderzoek plaats (19 EC). Bij dit onderzoek passen studenten het geleerde toe om een probleem in het primaire proces van de eigen school op te lossen. Van studenten wordt verwacht dat zij hun keuzes verantwoorden en dat zij gedurende het onderzoek functioneel leidinggeven aan een of meer collega's. Studenten worden gedurende het onderzoek begeleid door een tutor. De tutor is ook de eerste beoordelaar van de student. De academic director of inhoudelijk coördinator fungeert als tweede beoordelaar. Het onderzoek wordt individueel uitgevoerd. Het ontwerponderzoek bestaat uit verschillende fasen waarover studenten een apart verslag schrijven. De verschillende verslagen vormen samen het eindverslag. Het eindcijfer wordt bepaald door een weging van de cijfers van de verschillende deelverslagen. Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van een beoordelingsformulier waarbij per fase (verslag) beoordelingscriteria geformuleerd zijn.

De opleiding heeft recentelijk de begeleiding rondom het afstudeeronderzoek aangepast. In het huidige afstudeerproces wordt gebruik gemaakt van voorbeeldplanningen. Daarnaast worden studenten ingedeeld in tutorgroepjes waarbij studenten middels peerreview elkaars werk beoordelen. Ook schrijven studenten in het eerste jaar het projectplan voor het afstudeeronderzoek. De opleiding wil studenten daarmee in staat stellen in het tweede jaar een vliegende start te maken met het afstudeeronderzoek.

De studenten waarmee de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over de begeleiding bij het ontwerponderzoek. Ter voorbereiding op het schrijven

van de verschillende verslagen hebben zij een cursus academisch schrijven gevolgd. Ook is het aantal pagina's van de verschillende verslagen beperkt.

De visitatiecommissie heeft alle zestien afstudeerwerken bestudeerd. Deze bereiken een goed eindniveau waardoor de visitatiecommissie overtuigd is dat het hbo-masterniveau voldoende geborgd is in de opleiding.

Het is de commissie wel opgevallen dat in de bestudeerde scripties vooral ingegaan wordt op verandering en verbetering en minder op vernieuwing. Tijdens de visitatie is dit door de docenten bevestigd. Daarbij is opgemerkt dat de teacher leader voor een groot deel gevormd wordt door de context waarin hij/zij werkt en de onderwijskundige leider waarmee hij/zij samenwerkt. De teacher leader opereert vooral op basis van inhoudelijk gezag. Daarnaast vindt vernieuwing niet plaats door het ontwikkelen van vernieuwende wetenschappelijke inzichten maar veel meer door het toepasbaar maken van nieuwe inzichten in een context waarin dat nog niet gerealiseerd is.

Het is de commissie verder opgevallen dat de scripties nogal omvangrijk waren in aantal pagina's en dat er veel overlap was. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat de opleiding inmiddels het aantal pagina's van de scriptie beperkt heeft. Ook raadt de commissie aan de scripties te voorzien van een managementsamenvatting, die gebruikt kan worden om collega's en andere belangstellenden te informeren over het onderzoek. In reactie daarop is opgemerkt dat de afstudeerpresentatie voortaan op de school van de student gehouden zal worden, waar ook collega's en de begeleider bij aanwezig zullen zijn. Daarnaast zal deze presentatie ook meewegen in de eindbeoordeling. Tot slot is het de commissie opgevallen dat de scripties niet altijd volgens de APAnormen worden geschreven.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met docenten en vertegenwoordigers van de examencommissie gesproken over de onafhankelijkheid van de beoordeling van de scripties. Studenten worden begeleid en beoordeeld door de tutor. Bij een voldoende beoordeling wordt het afstudeerverslag door een tweede beoordelaar beoordeeld. De tweede beoordelaar is bekend met het cijfer dat door de eerste beoordelaar gegeven is. Dit roept bij de

commissie de vraag op of de tweede beoordelaar, indien van toepassing, het verslag met een onvoldoende zal beoordelen. De docenten hebben hierover opgemerkt dat deze nieuwe werkwijze in de praktijk nog getoetst moet worden. De procedure voorziet erin dat de eerste en tweede beoordelaar tot een verschillend oordeel komen. In die gevallen zal de academic director de doorslag geven. De opleiding heeft er bewust voor gekozen om begeleiding en beoordeling bij één persoon te neer te leggen. Deze werkwijze geeft volgens de docenten de begeleider meer vrijheid in het laten meewegen van het proces bij de beoordeling. De commissie is van me-

ning dat gezien het belang dat de opleiding hecht aan het proces dat studenten tijdens het afstudeeronderzoek doorlopen, dit proces ook onderdeel zou moeten zijn van het beoordelingsformulier. Daarnaast vindt de commissie dat de tweede beoordelaar niet op de hoogte zou moeten zijn van het oordeel van de eerste beoordelaar. Dat beïnvloedt de onafhankelijkheid van de tweede beoordelaar.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

I. Overzicht panelleden en secretaris

Naam (inclusief titulatuur)	Rol (voorzitter / lid / student-lid / secretaris)	Domeindeskundige (ja / nee)
Drs A.M.E. Kil-Albersen	lid	ja
Ir R.S. Kloosterman	voorzitter	nee
Prof. Dr. P.R.J. Simons	lid	ja
A.G.W. Hoeben	studentlid	ja

III Secretaris/Coördinator

Drs T. Buising	Gecertificeerd okt. 2011	
----------------	--------------------------	--

IV Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	Mevrouw Kil-Albersen is algemeen directeur van de Onderwijscoöperatie
2	De heer Kloosterman is directeur van evaluatiebureau AeQui
3	De heer Simons is directeur van de Nederlandse School voor Onderwijsmanagement
4	De heer Hoeben is Locatiedirecteur VMBO Groen Borculo, en tevens masterstudent Innoveren & Leren bij STOAS

V Overzicht deskundigheden binnen panel²

Deskundigheid	De deskundigheid blijkt uit:
a. deskundigheid ten aanzien van de ontwikkelingen in het vakgebied	Mevrouw Kil-Albersen heeft vanuit diverse bestuurlijke functies (zie CV) goed zicht op ontwikkelingen in het vakgebied De heer Simons is als hoogleraar verbonden aan het IVLOS van de UU
b. internationale deskundigheid	De heer Simons is medeoprichter en secretaris en president van EARLI, de European Association for Research in Learning and Instruction onderwijsdirecteur van ICO (International Centre for Educational Research) en organisator van de internationale ICO-summarschool. Voorts is hij lid van het Swiss Leading House for quality of vocational education and training en van het Swiss leading House for technology and vocational education.
c. werkvelddeskundigheid in het voor de opleiding relevante beroepenveld	De heer Hoeben is locatiedirecteur AOC Oost VMBO Groen Borculo, en vanuit die hoedanigheid ook lid van het MT van AOC Oost. Mevrouw Kil-Albersen is als directeur van de Onderwijscoöperatie verantwoordelijk voor diverse beroepsverenigingen in Nederland. De heer Simons is directeur van verschillende opleidingsinstituten.
d. ervaring met het geven en ontwikkelen van onderwijs op het desbetreffende opleidingsniveau en deskundigheid ten aan-	De heer Simons is docent onderzoek en onderwijskundig leiderschap bij NSO docent Leren en instructie in de Research Master Educational Sciences director of Study en hoofddocent van de TIAS

² N.B. De secretaris is GEEN panellid

zien van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvorm(en) ³	leergang MLD: management van Leren en Ontwikkeling (1986 - 1999) Hoofddocent van de leergang Leren, Ontwikkelen en Veranderen (Radboud universiteit) (2001 - heden). Tevens is hij vaste gastdocent bij MLI van Stoas, Marnix en InHolland
e. visitatie- of auditdeskundigheid	De heer Kloosterman heeft vele visitatiecommissies voorgezeten
f. studentgebonden deskundigheid	De heer Hoeven volgt de masteropleiding Leren & Innoveren van Stoas hogeschool

Curricula Vitae

Drs Annet Kil-Albersen

Opleidingen

1978-1983	Rijksuniversiteit Nederlandse taal- en letterkunde	Groningen
1987-1988	Noordelijke Hogeschool Schoolorganisatie en management Personeelsbeleid en leidinggeven	Leeuwarden

Werkervaring

1983-2003	Vechtdal College	
	Functie:	Lerares, Sectievoorzitter, Voorzitter (G)MR, Lid commissie Onderwijs, Coördinator regionaal overleg, Lid commissie organisatie en besluitvorming.
1990-1991	Wavin	
	Functie:	Cursusdocent contractonderwijs: bedrijfscommunicatie
1991-1994	KOV (Katholieke Onderwijs Vakorganisatie)	
	Functie:	Gedelegeerd bestuurder
2000-2011	CAOP (Centrum voor arbeidsverhoudingen overheidspersoneel)	
	Functie:	Voorzitter bestuur SBL

Nevenfuncties (huidig)

Lid DB VNU Exhibitions/NOT
 Lid RvT Nederland Kennisland
 Lid Nationaal Bestuur Zonnebloem Nederland, portefeuille werkgeverszaken-+
 Lid RvT Katholieke Pabo Zwolle

³ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Neventaken (huidig)

Voorzitter	Educatieve Content Keten 2 (Kennisset, SLO, GEU)
Vice-voorzitter	Leraar24
Voorzitter	Leraar van het Jaar verkiezing
Lid	Ketenpartner netwerk onderwijs
Lid	Raad van Advies OMO beroepsgroep
Lid	Raad van Advies LOOK
Lid	Raad van Advies expertisecentrum MVT
Lid	Bestuurlijk netwerk OCW
Lid	Belangenorganisatie Kring 1 Onderwijsinspectie
Lid	Raad van Advies expertisecentrum Leren van docenten
Lid	Adviesraad VNU Summit Onderwijs
Themaleider	Kopgroep Educatie Educatie Big Improvement Day (Winkelman & Van Hessen)

Ir René S. Kloosterman

De heer Kloosterman heeft na zijn studie Technische Bedrijfskunde (TUE, 1991) gewerkt voor het adviesbureau KPMG Consulting en sindsdien grote projecten uitgevoerd in de food-industry in binnen- en buitenland (Rusland, Kazachstan, Tsjechië, Curaçao). Sinds 1995 is hij actief als zelfstandig ondernemer en interimmanager.

Vanaf 2002 is hij actief op het gebied van onderwijsvisitaties, zowel in de hoedanigheid als directeur en later ook eigenaar van een VBI, als in de rol van commissievoorzitter.

Prof. Dr. P. Robert-Jan Simons studeerde psychologie aan de universiteiten van Utrecht (kandidaats) en Amsterdam (doctoraal onderwijs- / ontwikkelingspsychologie) en promoveerde in 1981 aan de Katholieke Universiteit Brabant bij prof. Dr. L.F.W. de Klerk op een proefschrift over het gebruik van metaforen in het onderwijs. Van 1990 tot 2001 was hij hoogleraar onderwijs- en opleidingspsychologie en onderzoeksdirecteur pedagogiek en onderwijskunde aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Sindsdien werkt hij als hoogleraar “didactiek in digitale context” aan het expertisecentrum ICT in het onderwijs van de Universiteit Utrecht dat is ondergebracht bij het IVLOS: het Instituut Voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievaardigheden. Van 2006-2010 was hij hoogleraar directeur van het IVLOS. Vanaf januari 2010 combineert hij zijn hoogleraarschap aan de Universiteit Utrecht met het directeurschap van de NSO: de Nederlandse School voor Onderwijsmanagement. Hij schreef samen met Sanneke Bolhuis het boek “Leren en werken” en samen met Monique Boekaerts het boek “Leren en instructie: psychologie van de leerling en het leerproces”. Onlangs redigeerde hij samen met Manon Ruijters de Canon van het leren.

Simons is medeoprichter en secretaris en van 93-95 president van EARLI, de European Association for Research in Learning and Instruction onderwijsdirecteur van ICO (International Centre for Educational Research) en organisator van de internationale ICO-zomerschool. Hij is lid van het Swiss Leading House for quality of vocational education and training en van het Swiss leading House for technology and vocational education.

Verzorgde 10-tallen lezingen en paperpresentaties op EARLI-conferenties, AERA-conferenties, keynote op de EAPPRIL conferentie in Lissabon.

Projectleider van Europese projecten (o.a. CLnet, 4e kaderprogramma) organisator EARLI conferentie in Nijmegen 1995 lid adviesraden van diverse EARLI conferenties

Simons is tevens docent onderzoek en onderwijskundig leiderschap bij NSO docent Leren en instructie in de Research Master Educational Sciences director of Study en hoofddocent van de TIAS leergang MLD: management van Leren en Ontwikkeling (1986 -1999) Hoofddocent van de leergang Leren, Ontwikkelen en Veranderen (Radboud universiteit) (2001 - heden). Hij is vaste gastdocent bij MLI van Stoas, Marnix en InHolland lid van de Raad van Advies van de MLI van Stoas en Marnix.

André G. W. Hoeben

Beroepsopleiding HBO	Nieuwe Lerarenopleiding Zwolle (Engels & Aardrijkskunde)
	Manager Voortgezet Onderwijs (Seminarium voor Orthopedagogiek)
	Excellent Leiderschap (Hay Group)
	Diverse cursussen in het onderwijsveld
Huidige scholing (sept. 2010 tot juli 2012)	Ik volg een masterstudie Innoveren & Leren, Stoas hogeschool. In deze studie staat een onderzoeksopdracht centraal. Deze opdracht gaat over professionalisering van docenten in relatie tot de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. Aan de onderzoeksopdracht is een innovatietraject verbonden; Motivatie voor deze studie is gelegen in persoonlijke ontwikkeling, vakinhoudelijke verdieping en in het hebben van een voorbeeldfunctie (lerende school); Leergang coachend leiderschap (interne leergang gericht op ondersteuning van de invoering van competentiegericht onderwijs).
Cursusjaar 2010/2011	

Werkervaring:

1996-2005	AOC Oost VMBO/MBO Groen Almelo, in verschillende functies: Docent Engels Decaan Opleidingscoördinator
2005-2010 (project, 1 dag per week)	Projectleider Onderwijs Innovatieproject Kleurrijk Groen Dit project had tot doel het stimuleren van de invoering van competentiegericht onderwijs op de 5 VMBO locaties van AOC Oost. Hierbij waren 12 teams betrokken.
2005-heden	AOC Oost VMBO Groen Borculo Locatiedirecteur (– 39 FTE) Ruurloseweg 35 7271 RS Borculo 0545-259910 De locatie telt ruim 300 leerlingen en ca. 50 personeelsleden (OP en OBP). De directeur is integraal verantwoordelijk voor de locatie.
2005-2010	Lid managementteam AOC Oost De locatiedirecteur maakt onderdeel uit van het management team van AOC Oost. Vanuit dit team geeft hij mede leiding aan de totale organisatie AOC Oost.

Bijlage 2 Programma visitatie

Verkenning (27 november 2012)

- 12.30 – 14.00 Aankomst commissie
Werklunch en interne vergadering
- 14.00 – 15.00 *Bestuur en directie*
Kennismaking, doel en programma visitatie, nabije toekomst
- 15.00 – 15.45 *Etalagemoment*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
- 15.45 – 16.30 *Inlooppreekuur*
Mogelijkheid voor studenten en medewerkers voor gedachtewisseling met commissie, tevens bestudering van documenten
- 16.30 – 17.15 *Werkveldvertegenwoordiging (3 à 4 leden)*
Aansluiting van opleiding op werkveld, toetsing en afstuderen
- 17.15 – 17.30 Afronding van de eerste dag, bepalen aandachtspunten voor dag 2

Verdieping (28 november 2012)

- 09.00 – 09.30 Aankomst commissie
- 09.30 – 10.45 *Docenten*
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 11.00 – 11.45 *Examencommissie*
Toetsing, gerealiseerd eindniveau
- 11.45 – 13.00 *Lunch*
Intern commissieoverleg
- 13.00 – 14.15 *Studenten, inclusief afvaardiging opleidingscommissie (van elk leerjaar 3 à 4 studenten)*
Programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 14.30 – 15.30 *Alumni (ca. 5, recent afgestudeerd)*
Aansluiting van opleiding op werkveld, toetsing en afstuderen
- 15.30 – 16.30 Aanvullend onderzoek, formuleren conclusies
- 16.30 – 17.00 Terugkoppeling resultaten, afsluiting van de visitatie

Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens

Instream

Startcohort	Instream		Gestopt (zonder diploma)		Geslaagd (met diploma)		Nog bezig	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
2012-2013	14		0	0%	0	0%	14	100%
2011-2012	41		12	29%	0	0%	29	71%
2010-2011	15		8	53%	2	13%	5	33%
2009-2010	20		3	15%	9	45%	8	40%
2008-2009	13		7	54%	5	38%	1	8%
Totaal	103		30	29%	16	16%	57	55%

Rendement

Startcohort	Aantal	Geslaagd (met diploma)		Geslaagd (met diploma) binnen 3 jaar	
		Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
2010-2011	15	2	13%	2	13%
2009-2010	20	9	45%	9	45%
2008-2009	13	5	38%	4	31%
Totaal	48	16	33%	15	31%

Studiebelasting en contacturen hogeschool

Jaar	Contacturen	Totale studiebelasting
1e jaar	8 uur/week	20 uur/week
2e jaar	8 uur/week	20 uur/week

Docenten

	Aantal
Aan de opleiding verbonden docenten/tutores	15
Aan de opleiding verbonden docenten (fte)	1,2
Docenten met masteropleiding	10 (waarvan 3 docenten bezig met promotietraject)
Docenten met PhD	5

Bijlage 4 Eindkwalificaties

De zeven kerncompetenties, die onder regie van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren in de Wet beroepen in het onderwijs (BIO) zijn vastgelegd, worden door de opleiding als referentiekader gebruikt.

Deze competenties zijn:

1. Interpersoonlijke competentie
2. Pedagogische competentie
3. Vakinhoudelijke en didactische competentie
4. Organisatorische competentie
5. Competent in samenwerken in een team
6. Competent in samenwerken met de omgeving
7. Competent in reflectie en ontwikkeling

Eindkwalificaties

Het beroepsprofiel van de Master Leren en Innoveren laat zich vatten in de volgende eindkwalificaties. Aan het einde van de opleiding:

1. is de teacher leader in staat om op basis van inhoudelijk gezag verantwoordelijkheid te nemen voor onderwijsvernieuwingen en daarbij collega's te (bege)leiden;
2. beheerst de teacher leader een projectmatige, resultaatgerichte werkwijze en kan hij vanuit leerervaringen uit een specifiek project generaliseren naar andere contexten;
3. is de teacher leader goed in staat kennis van buiten 'naar binnen te halen' en op relevantie voor de schoolcontext te beoordelen en te benutten. Hiertoe onderhoudt de teacher leader een professioneel netwerk rond zijn vakgebied/domein van expertise;
4. is de teacher leader in staat om zijn handelen inhoudelijk, methodisch en procesmatig te verantwoorden en heeft hij een professionele attitude ontwikkeld waarin het systematisch leren van ervaringen een wezenlijk onderdeel vormt;
5. kan de teacher leader adequaat communiceren over opzet, de werkwijze en resultaten van zijn projecten met verschillende doelgroepen;
6. beschikt de teacher leader over een onderzoekende houding en is hij in staat wetenschappelijke inzichten op bruikbaarheid te beoordelen en eventueel toe te passen en kan de teacher leader bijdragen aan kennisontwikkeling door gebruik te maken van onderzoeksmethoden en technieken.

Bijlage 5 Programmaoverzicht

Curriculumoverzicht Master Leren en Innoveren 2012-2013 leerjaar 1

	EC	T	Toetsvorm
<i>Tweedaagse</i>	1	1	Aanwezigheid Observatie
<i>Leerlijn Leren en leeromgevingen</i>			
Basis (Boek Valcke)	3	1	Schriftelijk tentamen
Verdiepende thema's	3	1	Schriftelijk tentamen
<i>Leerlijn Innoveren en Veranderen</i>			
<i>Innoveren</i>			
Context analyse	2	1	Opdrachten en verslagen
"Vernieuwen en verbeteren"	2	1	Individueel Paper
<i>Veranderen</i>			
Samenwerkingsvaardigheden	2	1	Opdrachten en verslagen
Academische communicatieve vaardigheden	2	1	Opdrachten en verslagen
<i>Leerlijn Ontwerpen en Onderzoeken</i>			
Ontwerpen	4	1	Opdrachten en verslagen
Literatuuronderzoek	3	1	Opdrachten en verslagen
Behoeftedonderzoek	2	1	Opdrachten en verslagen
Evaluatieonderzoek	3	1	Opdrachten en verslagen
Onderzoeksplan leerjaar 2	3	1	Opdrachten en verslagen
Totaal	30	12	

Leerjaar 2

Curriculumoverzicht Master Leren en Innoveren leerjaar 2

	EC	T	Toetsvorm
<i>Leerlijn Leren en leeromgevingen</i>			
Fundamentele inzichten (Boek Mayer)	3	1	Schriftelijk tentamen en presentatie
<i>Leerlijn Innoveren en Veranderen</i>			
<i>Innoveren</i>			
"Over evidentie en het werken met leerlingenresultaten	1	1	Individueel Paper
Fundamentele inzichten (Boek Fullan)	3	1	Schriftelijk tentamen
<i>Veranderen</i>			
Persoonlijke toolbox	2	1	Toolbox
<i>Position paper</i>	2	1	Individueel Paper
<i>Ontwerponderzoek</i>			
Vooronderzoek	5	1	Ontwerponderzoekverslag
Literatuuronderzoek	4	1	Ontwerponderzoekverslag
Ontwerp	3	1	Ontwerponderzoekverslag
Product en verantwoording	1	1	Ontwerponderzoekverslag
Evaluatie	5	1	Ontwerponderzoekverslag
Slotbeschouwing	1	1	Ontwerponderzoekverslag
Totaal	30	11	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

- Kritische reflectie
- Eindwerkstukken
- Toetsen
- Toetsplannen
- Toetsbeleid
- Handboek toetsen
- Materialen
- Studiehandleidingen en -gids
- Notulen Raad van Advies
- Jaarverslagen examencommissie
- Masterplan 2010 – 2012
- Instellingsplan 2011 – 2014
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek
- Studentenenquêtes

Overzicht afstudeerwerken

Roepnaam	Voorletter	Tussenv.	Achternaam	Start studie	Afstudeer datum	Eindcijfer	Titel afstudeerwerkstuk
Gerard	G.J.		B	1-sep-08	7-jul-11	8	Leren binnen kaders
Marina	M.		B	1-sep-10	28-jun-12	7,8	Presenteren naar vermogen
Nico	N.	van	E	1-sep-09	29-aug-12	7	Cybersafety en (cyber) pesten
Marko	H.M.		G	1-sep-09	29-aug-12	6,6	Van samen zitten naar samen werken
Femke	F.		G	1-sep-09	29-aug-12	7	Tablet als leermiddel
Jutta	J.		H	1-sep-09	4-jul-12	7,1	Op zoek naar taakgerichtheid en motivatie
Jacqueline	J.		K	1-sep-08	7-jul-11	8	Help een autist in mijn klas
Willy	J.W.	te	K	1-sep-10	29-aug-12	8	Goed voorbereid skillslabmethode

Felix	F.R.M.		K	1-sep-08	28-apr-11	6	RIM methode (ruimtelijk inzicht in de metaalopleiding)
Alfred	A.		K	1-sep-09	30-jun-11	7	Wie ben ik
Laura	L.A.W.		M	1-sep-08	25-jan-12	7	Scoren met gezondheid, een experimenteel gezondheidsproject van FC Twente
Ronald	R.H.L.		P	1-sep-09	20-mrt-12	7	Observatie-instrumenten basisvaardigheden in de klas
Christine	C.M.		S	1-sep-08	26-jan-11	7	VWO studenten op de pabo
Thea	T.H.A.		T	1-sep-09	30-jun-11	7,5	Tijd om te kiezen
Marjan	M.G.J.	van	V	1-sep-09	4-jul-12	6,9	De leerling bij de les
Kerstin	K.E.		W	1-sep-09	29-aug-12	6,2	Naar een positieve leeropbrengst van de onderzoekstijd bij VWO extra leerlingen

Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de M Leren en Innoveren van de Hogeschool Edith Stein. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Prof. dr. P.R.J. Simons

Datum:

27-11-2011

Plaats:

Hengelo

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

vooraangaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de M Leren en Innoveren van de Hogeschool Edith Stein. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

 A.B.W. Hoeben

Datum:

27-11-2012

Plaats:

Ungelo

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de M Leren en Innoveren van de Hogeschool Edith Stein. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

T. Buisson

Datum:

27-11-2012

Plaats:

Kengelo.

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de M Leren en Innoveren van de Hogeschool Edith Stein. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

R.S. Klaarman

Datum:

27 november 2012

Plaats:

Hengelo

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de M Leren en Innoveren van de Hogeschool Edith Stein. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

A.M. E.Kil. Allersen

Datum:

27-11-2012

Plaats:

Stengelo